

UW BRIEF VAN 8 juli 2013

UW REF.

ONZE REF. HGR 9115

DATUM 2 OKTOBER 2013

BIJLAGE(N) -

CONTACT Marleen Van den Brande

TEL. 02.525.09.44

FAX 02.525.09.77

E-MAIL marleen.vandenbrande@gezondheid.belgie.be

Aan de heer Melchior Wathelet

Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit
en Staatshervorming

Wetstraat 51

1040 Brussel

BETREFT Adviesvraag 9115 nopens een ontwerp van KB tot vaststelling van de minimumeisen voor het aanbrengen van milieuboodschappen op bouwproducten en het oprichten van een federale databank voor milieuproductverklaringen.

Mijnheer de Staatssecretaris,

Op 9 juli 2013 heeft de Hoge Gezondheidsraad (HGR) een adviesaanvraag ontvangen inzake een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de minimumeisen voor het aanbrengen van milieuboodschappen op bouwproducten en het oprichten van een federale databank voor milieuproductverklaringen. Conform artikel 19, §2, tweede lid, van de Wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid werd het advies van de HGR gevraagd en dat binnen 3 maanden na ontvangst van de adviesaanvraag.

De aanvraag werd overgemaakt aan de beleidsreflectiegroep "Chemische agentia".

Dit ontwerp van koninklijk besluit (KB) heeft tot doel:

- een kader te creëren voor fabrikanten die ervoor kiezen een milieuboodschap op hun bouwproducten aan te brengen;
- het creëren van een structuur van federale databank voor het registreren van milieuproductverklaringen zodat deze gebruikt kunnen worden door de gewesten voor de bepaling van de milieu-impact op gebouwniveau.

Dit advies van de HGR formuleert enerzijds een aantal algemene bedenkingen en anderzijds een aantal specifieke artikel-gebonden opmerkingen.

1. Algemeen

1.1 De kwaliteit van bouwmaterialen is belangrijk in het raam van "duurzaam bouwen" en van "duurzame steden/dorpen". Een bijzonder aspect is dat deze bouwmaterialen blootstelling aan pollutanten veroorzaken. Dit ontwerp KB verhoogt de alertheid voor deze problematiek door erover te informeren. Bovendien voorziet het ontwerp in het opzetten van een geverifieerde databank die de milieuverklaringen zal registreren. Deze systematische aanpak kan een belangrijk beleidsinstrument worden dat bijdraagt tot het verminderen van de blootstelling van de bevolking en het milieu aan

deze polluenten. In deze context staat de HGR positief tegenover de algemene doelstellingen van dit KB.

- 1.2 Sterke punten in het voorstel betreffen ondermeer:
- de boodschappen moeten voldoen aan internationale normen (hoewel internationale normen op zich geen garantie zijn voor kwaliteit);
 - het publiek toegankelijke karakter van de milieuverklaringen;
 - de verificatieprocedure;
 - de beperking van de erkenning in de tijd (5 jaar).
- 1.3 De inleiding tot het ontwerp van KB geeft aan dat het de bedoeling is bij te dragen tot de “bescherming van ...de volksgezondheid”. Dit aspect komt evenwel in de verschillende artikels niet expliciet aan bod. In het bijzonder is het belangrijk de gezondheidsdoelen, de manieren waarop men deze wil bereiken en de middelen die men wil inzetten aan te geven. Soms is gezondheid impliciet aan de orde (bijvoorbeeld in de paragrafen over levenscyclus analyse (LCA)). In deze gevallen zou het nuttig zijn het gezondheidsaspect meer te expliciteren, ondermeer omdat er tot op dit ogenblik geen algemeen aanvaarde methode is om gezondheid in een LCA aan bod te brengen. De meeste LCA-studies behandelen het gezondheidsaspect dan ook onvoldoende.
- 1.4 De polluenten die mogelijks de gezondheid beïnvloeden zijn aan de orde in de bijlagen. Deze verwijzen zowel naar stoffen als naar gezondheidseffecten. Wat de (groepen van) stoffen aangaat worden ondermeer volgende polluenten vermeld:
- TVOS (totaal gehalte aan vluchtige organische stoffen);
 - TSVOS (totaal gehalte aan half-vluchtige organische stoffen);
 - formaldehyde;
 - fijn stof (stof?);
 - respiratoire anorganische verbindingen;
 - smog (zomer-);
 - radioactieve stoffen (omwille van de ioniserende stralen).
- Wat de gezondheidsgevolgen aangaat verwijst het ontwerp van KB ondermeer naar:
- carcinogeniteit;
 - toxiciteit voor de mens (niet-carcinogeen).
- De Raad stelt vast dat hoewel deze selectie relevant is voor bouwproducten, ze tegelijk ook selectief is. Is het niet aangewezen om ook andere (groepen van) stoffen, die bijvoorbeeld deel uitmaken van sloopafval, en andere gezondheidsgevolgen dan kanker meer expliciet aan bod te laten komen? Een aanpak die systematisch alle producten met mogelijke gevolgen voor gezondheid en milieu omvat lijkt aangewezen.
- 1.5 In het bijzonder bouwmaterialen impliceren blootstelling aan een geheel van polluenten. Het ontwerp heeft geen aandacht voor effecten van cocktails op de gezondheid.
- 1.6 Art. 7 tot 9 behandelen verschillende aspecten van de verificatie. Het is evenwel onduidelijk of en hoe men beroep kan aantekenen tegen het resultaat van dit proces. In de mate dat gezondheid het voorwerp uitmaakt van een beroepsprocedure, is de HGR bereid zijn verantwoordelijkheid op te nemen bij het behandelen van dergelijk beroep.

- 1.7 Een potentieel belangrijk beleidsinstrument is de gegevensbank. Het ontwerp van KB voorziet dat de overheid deze bank beheert. De kwaliteit van de boodschappen wordt gecontroleerd door (private) verificatie instellingen.
Het lijkt aangewezen aan te geven hoe men de gegevensbank zal gebruiken. Wat de blootstelling van de bevolking betreft is het belangrijk die tot een minimale belasting terug te brengen. De gegevensbank kan hierbij een belangrijk hulpmiddel zijn.
- 2. Specifiek**
- 2.1 **Art. 1** behandelt het voorwerp en de reikwijdte van het ontwerp van KB. Hieruit blijkt dat ondermeer FSC (*Forest Stewardship Council*)- en PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*)-labels buiten het toepassingsgebied van deze regelgeving vallen. De literatuur vermeldt nochtans dat er verschillende problemen zijn met de controle van deze labels ter plaatse.
- 2.2 **Art. 7** gaat over de “verificerende partij”. Het zou nuttig zijn een definitie van dit kernbegrip toe te voegen aan de begrippenlijst (art 2).
- 2.3 **Art. 11** maakt melding van “milieu-impaktindicatoren”. De inhoudelijke kwaliteit van dit KB is sterk afhankelijk van deze indicatoren. Hoewel men nadere uitwerking in het vooruitzicht stelt, lijkt het aangewezen hieromtrent meer expliciet te zijn.
- 2.4 **Art. 11**: Zal men ook gezondheidsindicatoren hanteren?
- 2.5 **Bijlage 3** vermeldt de terminologie van de milieuboodschappen enkel in het Engels of het Engels en het Nederlands. Om een vrije interpretatie van deze termen in andere talen te voorkomen en om te vermijden dat misbruik wordt gemaakt van deze vrijstellingen is het aangewezen dat de terminologie in het Engels, Nederlands, Frans en Duits wordt opgenomen in het KB.

Hoogachtend,

Namens de Hoge Gezondheidsraad,

André Pauwels,
Coördinator van de HGR

De volgende experts leverden een bijdrage aan dit advies:

- de heer HENS Luc (menselijke ecologie – VITO)
- de heer SMAGGHE Guy (ecotoxicologie – UGent)